

Nordisk Miljø- og Fiskerisamarbeid

ARBEJDSPLAN FOR NORDISK MILJØ- OG FISKERISTRATEGI 2001

Indledning

I henhold til Nordisk Miljø- og Fiskeristrategi 1999 – 2002, godkendt af Nordisk Ministerråd, miljøministrene og fiskeriministrene, 3. og 10. november 1998 nedsættes der en Styringsgruppe for Strategien. Styringsgruppen har ansvaret for et eget rammebudget, som gruppen disponerer over, efter at embedsmandskomiteerne for miljø og fiskeri har godkendt en årlig arbejdsplan for opfølgning af sektorsamarbejdet.

Styringsgruppen har i 2001 planlagt arbejdsprogrammet med hovedvægt på 5 områder: Indførsel af fremmede organismer med ballastvand, Miljøcertificering, Kystzoneplanlægning, Nordisk netværk om internationale fiskeri- og miljøprocesser samt Havpattedyrs forvaltning og betydning i det marine økosystem.

Baggrund

Nærværende arbejdsplan dækker virksomhedsåret 2001 under Finlands formandskab. Der er ved tilrettelæggelsen af programmet taget udgangspunkt i Strategiens 28 indsatsområder, krav om at det er policy skabende projekter, som arbejder med fælles nordiske/globale vigtige problemstillinger, projekterne integrerer fiskeri- og miljøsektoren, nationale prioriteringer indkommet gennem forslag fra Styringsgruppens medlemmer, samt

- Formandsskabet prioriteringer
- Handlingsprogram for det Nordiske Miljøsamarbejde 2001-2004
- Bæredygtig udvikling – en ny kurs for Norden
- Områder prioriteret af Ministerrådene for Miljø og Fiskeri

Indsatsområder

At koordinere og styrke behandling af problemer knyttet til introduktion af fremmede organismer, som i dag er spredt på en lang række instanser

Dette indsatsområde refererer til Strategiens indsatsområde nr. 8, og berører yderligere indsatsområderne 1, 3, 6, 11, 12, 25, 27, 28.

1.1 Projektets titel: EMBLA - Risikobaseret beslutningsværktøj for ballastoperationer

Målsætning

At udvikle et verdensatlas med angivelser af områder, hvor der er risiko forbundet

med udskiftning af ballastvand. Systemet skal fungere som støtte for myndigheder og operatører for at forhindre overførsel af uønskede organismer med ballastvand. Systemet skal opnå international accept bla. af IMO og MARPOL, således at dets principper kan vedtages som kommende regler på området.

Sammenfatning af projektet

Projektet vil udvikle et verdensatlas med angivelse af områder og havne, hvor der er risiko forbundet med transport og udskiftning af ballastvand, samt software til identifikation af behovet for ballastering, der skal benyttes under sejlads. Der vil blive fremstillet en liste over uønskede arter for de forskellige områder. På baggrund af denne liste, skal der udføres screening af ballastvandet. Alle parametre, der udgør en risiko ved udskiftning af ballastvand, skal identificeres. Systemet vil også identificere de metoder og områder, hvor der er formindsket eller ingen risiko ved transport af ballastvand. Atlaset vil også angive hvor der risikofrit kan tankes om. Der vil blive udviklet anbefalinger til behandling i risikosituationer.

Projektlængde og forventede resultater efter tredje år

Projekter er skitseret til mindst 4 år, dette er projektets tredje år, og resultaterne indenfor tredje års virke vil være at videreudvikle risiko-matrixen med fokus på acceptkriterier, videreudvikling af datastrukturen, samt påbegyndelse af konsekvensanalyser.

Projektansvarlig Det Norske Veritas, Norge.

Kommentar

Der er ansøgt om midler fra EU's 5. rammeprogram, men afklaring foreligger ikke endnu.

Bevillingsramme 500.000 DKK.

1.2 Projektets titel: Koordinering af nordisk indsats vedrørende ballastvand.

Målsætning

At klarlægge de nordiske landes synspunkter omkring ballastvandsproblematikken med henblik på at gøre en koordineret indsats i IMO.

Sammenfatning af projektet

De ansvarlige myndigheder i de nordiske lande vil blive kontaktet vedr. deres synspunkter på arbejdet med en ny IMO-konvention om ballastvand samt eventuelle regionale initiativer på området, eksempelvis i Østersø-området. Kan udredningen ikke klares pr. korrespondance, skal projektmidlerne benyttes til at arrangeres en workshop herom.

Projektlængde og forventede resultater efter første år

Projektet er skitseret til ét år, og resultaterne efter første års virke vil være klarlægge af potentielle nordiske fællessynspunkter, og viser dette sig at være tilfældet, skal de forelægges for IMO.

Projektansvarlig

Skov og Naturstyrelsen, Danmark.

Bevillingsramme

50.000 DKK.

Miljøaspekter ved fiskeri og fiskeforædling.

Man bør drøfte behovet for et oplysningsprogram rettet mod omsætningsled og konsumenter, men også med det sigte at sikre fiskerisektoren, frivillige organisationer og uddannelsessektoren objektivt og opdateret informationsmateriale om fiskeriets påvirkning af miljøet. Livs Cyklus Analyse metodikken skal søges udviklet for fiskeprodukter, mens udvikling af kriterier for mærkning af bæredygtigt fiskeri varetages i regi af NEF. Dette indsatsområde refererer til Strategiens indsatsområder nr. 9 og 10, og berører yderligere indsatsområderne 4, 6, 13, 23, 26, 27.

2.1 Projektets titel: Miljømæssig evaluering af fiskeprodukter via Livs Cyklus Analyser**Målsætning**

At styrke markedet for den nordiske fiskeindustri ved at vurdere og formidle resultater og implikationer af miljømæssig evaluering af fiskeprodukter og produktionskæden (Livs Cyklus Analyser, LCA), samt at skabe et forum for aktører og forskere i fiskeindustrien samt et forskerforum omkring udvikling af LCA metodikken for fiskeprodukter.

Sammenfatning af projektet

Projektet indebærer afholdelse af en række workshops i de nordiske lande omkring forskellige aspekter af LCA for fiskeprodukter og for produktionskæden, varierende fra forskerfora for at udveksle ideer, erfaringer og data, samt etableringen af en fælles database, til workshops med bred deltagelse af aktører fra hele industrien, for at præsentere ideer og resultater fra casestudies.

Projektlængde og forventede resultater efter første år

Projekter er skitseret til 2 år, og resultaterne indenfor det første års virke vil være etablering af et forskerforum samt et forum for samtlige aktører i fiskeindustrien omkring udviklingen af LCA. Udviklingen af LCA for fiskeprodukter kan være et underlag for en miljøcertificering af fisk.

Projektansvarlig

SIK, Sverige

Kommentarer

Projektet udspringer af anbefalingerne fra en workshop afholdt i maj, 2000 i Reykjavik, støttet af Nordisk Ministerråd.

Rammebevilling

480.000 DKK.

At bidrage til udvikling af en integreret planlægning af brugen af kyst- og havområderne for at undgå konflikter mellem erhverv og andre interessenter samt at indsamle og analysere materiale, der berører kystfiskeriet, dets økonomi og dets relation til de kystnære økosystemer.

Dette indsatsområde refererer til Strategiens indsatsområder nr. 4 og 15, og berører yderligere indsatsområderne 2, 3, 11, 12, 13, 26.

3. 1 Projektets titel: Forvaltningsmodeller for Østersøens skærgårdsfiskeri, herunder akvakulturens miljøpåvirkninger i kystzonen

Målsætning

At udvikle et grundlag for forvaltning af skærgårdsfiskeri i Østersøen, som foregår i forskelligt regi, og integrere miljøhensyn i modellerne. Der vil blive skabt grundlag for en fælles nordisk forståelse mellem planlæggere og brugere for betydningen af integreret kystzone- planlægning, og fastsættelse af kriterier hertil.

Sammenfatning af projektet

Implementeringen af Baltic 21 for kystfiskeriet kræver udvikling af nye modeller for forvaltning af ressourcerne. Såvel lokale som storskaledede miljøpåvirkninger kan reducere fiskeproduktionen, og projektet vil udrede behovet for miljøtilpasning af kystfiskeriet. Åland bruges som pilotområde. Der vil blive afholdt en workshop omkring nye modeller for kundskabsoverføring udviklet af Norge og Danmark med henblik på implementering i det endelige projektresultat, som vil fremstille nye alternative forvaltningsmodeller for fiskeri i kystzonen.

Projektlængde og forventede resultater efter tredje år

Projektet er skitseret til 3 år, dette er projektets sidste år, hvor resultaterne vil være afholdelse af workshop samt slutrapport med anbefalinger til fremtidige forvaltningsmodeller.

Projektansvarlige

Fiskeriverket i Sverige. Danmarks Fiskeriundersøgelser er ansvarlig for workshoppen.

Kommentarer

Estland er involveret i projektet.

Bevillingsramme

450.000 DKK.

At udbygge et netværk for samarbejde mellem miljø- og fiskeriforvaltningerne for at øge forvaltningernes kapacitet og kompetence til at medvirke i internationale processer.

Dette indsatsområde refererer til Strategiens indsatsområde nr. 1, og berører yderligere indsatsområderne 6, 7, 11, 27.

4.1 Projektets titel: Nordisk netværk om relevante miljø- og fiskeriprocesser, herunder etablering af en elektronisk kalender

Målsætning

At bidrage til at forvaltningerne i de nordiske lande kan styrke deres kompetence til at medvirke i de regionale og internationale miljøprocesser, som er en forudsætning for forvaltning af de levende ressourcer.

Sammenfatning af projektet

Projektet vil udbygge samarbejdet mellem forvaltningerne omkring forberedelse forud for de internationale processer, i form af etablering af fora/workshops hertil, samt klarlæggelse af behovet for oprettelse og opdatering af en elektronisk kalender over internationale processer. Skulle det vise sig ønskeligt vil kalenderen blive oprettet indenfor bevillingsrammen.

Projektlængde og forventede resultater efter andet år

Projektet er skitseret som fortløbende, hvor andet års virke vil være mødeaktivitet samt evt. oprettelse af en elektronisk kalenderen med fortløbende opdatering.

Projektansvarlig

Fødevareministeriet, Danmark.

Bevillingsramme

170.000 DKK.

4.2 Projektets titel: Database over nordiske fiskeri- og miljøinstitutioner

Målsætning

At udvikle en internetbaseret database over samtlige institutioner i de nordiske lande, der arbejder med fiskeri og miljø med beskrivelse af deres institut, forsknings- og rådgivningskompetence. Databasen skal forbedre de nordiske forskermiljøers mulighed for at finde potentielle nordiske samarbejdspartnere, samt øge forvaltningernes viden om institutionernes rådgivningskompetence indenfor internationale processer.

Sammenfatning af projektet

Via Internettet indhentes oplysninger om nordiske miljø- og fiskeriinstitutioner, som lægges ind i en database, der vil være offentligt tilgængelig via Nordisk Ministerråds hjemmeside.

Projektlængde og forventede resultater efter andet år

Dette er projektets andet år, og andet års virke vil være opdatering og vedligeholdelse af databasen.

Projektansvarlig

Nordisk Ministerråd.

Kommentar

Projektet medfinansieres af NAF.

Bevillingsramme

50.000 DKK.

4.3 Projektets titel: Integration af miljøaspekter i EU's fiskeripolitik**Målsætning**

At klarlægge den nordiske relevans til den igangværende proces med at integrere miljøaspekter i EU's fiskeripolitik (CFP), samt en økosystemorienteret fiskeriforvaltning set i et nordisk perspektiv.

Sammenfatning af projektet

Projektet indebærer afholdelse af en workshop, som vil belyse emner af fælles nordisk relevans indenfor integrering af miljøaspekter i fiskeripolitikken, omhandlende aspekterne af økosystembaseret fiskeriforvaltning i de nordiske lande, samt den nordiske relevans af CFP'en og dens implikationer for de Nordiske lande. Der vil være deltagelse af alle aktører og interesserede.

Projektlængde og forventede resultater efter første år

Projektet er skitseret til ét år, hvor resultaterne vil være afholdelse af workshoppen.

Projektansvarlig

Miljøcentralen, Finland.

Bevillingsramme

300.000 DKK.

5. Havpattedyrs forvaltning og betydning i det marine økosystem

Dette indsatsområde refererer til Strategiens indsatsområde nr. 4, 24, og dækker yderligere indsatsområderne 1, 6, 10, 11, 13, 15, 18, 19, 22, 26, 27.

5.1 Projektets titel: Konfliktforskning omkring fiskeriinteraktioner med speciel reference til sæler**Målsætning**

At sammenstille information omkring konflikter mellem fredede arter og fiskeriinteraktioner, fra både forskningsresultater og de politiske/internationale processer, samt at etablere et netværk for forskere med henblik på at initiere et komparativt socialvidenskabeligt studie omkring konflikterne.

Sammenfatning af projektet

Forskning og politiske/internationale processers tiltag indenfor konfliktområdet fredede arter-fiskeriinteraktioner i nordiske og relevante globale sammenhænge vil blive kortlagt og evalueret på baggrund af et litteraturstudie. Der er mange forskellige dyregrupper, som giver anledning til konflikter, eksempelvis sæl, skarv, oddere, hvaler og der er mange sociale aspekter knyttet til konflikterne. Projektet vil have specielt reference til sælkonflikterne. Der vil blive etableret et netværk og afslutningsvis afholdt en workshop for forskere og institutioner med erfaring indenfor alle former for konfliktforskning, for at diskutere evalueringen og fastlægge

fremtidige aktiviteter indenfor socialvidenskabelig forskning omkring konflikter.

Projektlængde og forventede resultater efter første år

Projektet er skitseret til et år, og resultaterne efter første års virke vil være fremstilling af evalueringsdokument samt afholdelse af workshop.

Projektansvarlig

Miljøcentralen i Finland.

Bevillingsramme

260.000 DKK.

6. Dispositionsmidler, sekretariatsfunktion og øvrige aktiviteter for Styringsgruppen

Sekretariatsfunktion

Til varetagelsen af sekretariatsfunktionen for den Nordiske Miljø- og Fiskeristrategi er der i hht. mandatet ansat en ekstra person på deltid. Der er afsat 150.000 DKK til det formål.

Dispositionspulje

Indenfor budgetrammen er der en dispositionspulje til invitation af eksperter, repræsentanter for internationale organisationer samt projektledere til møder i Styringsgruppen, o.a. uforudsete udgifter.

Styringsgruppens aktiviteter

Næste møde i Styringsgruppen er fastlagt til januar 2001, med hensigt på at evaluere fremdrift i projekterne samt udarbejde forslag til temaer til arbejdsprogram 2002.

Sekretariatet vil holde projektansøgerne orienteret indtil NEF og EK-M har godkendt arbejdsprogrammet. Når det godkendte arbejdsprogrammet foreligger, og de endelige projekter og beløbsrammer er fastsat vil Styringsgruppen i hht. mandatet for Strategien initiere projekterne.

Det totale budget for projekter, der indstilles til, falder indenfor budgetrammen på 2 mio. DKK, i tillæg hertil 350.000 DKK overført fra 2000, reserveret til miljømærkning og et ikke udført projekt, samt 150.000 DKK fra resterende projektmidler fra afsluttede projekter under den tidligere strategi, 1995-1998. Heri er indregnet sekretariatsfunktionen på 150.000 DKK.

SKEMATISK OVERSIGT OG OPSUMMERING AF OVENNÆVNTE PROJEKTER

Projekter & projektansvarlige:	Bevillinger 1999-2000	Budget 2001	Projekt- længde
Forventet budgetbevilling 2001		2.000.000	
Overførsel fra 2000, reserverede midler Overførsel fra afsluttede projekter 1995-		350.000	

1998		150.000	
Til disponering i 2000		2.500.000	
Indførsel af fremmede organismer med ballastvand			
1.1 EMBLA-Risikoatlas for ballasterering <i>Det Norske Veritas, Norge</i>	1999: 450.000 2000: 400.000	500.000	4 år
1.2 Koordinering af Nordisk indsats <i>Skov- og Naturstyrelsen, Danmark</i>	nyt projekt	50.000	1 år
Miljøcertificering			
2.1 Livs Cyklus Analyser i fiskeindustrien <i>SIK, Sverige</i>	Nyt projekt	480.000	2 år
Kystforvaltningsmodeller for Østersøen, incl. akvakulturen			
<i>Fiskeriverket, Sverige</i>	1999: 480.000 2000: 440.000	450.000	3 år
Internationale miljø- og fiskeriprocesser			
4.1 Nordisk netværk om int. processer, herunder elektronisk kalender <i>Fødevareministeriet, Danmark</i>	2000:110.000	170.000	3 år
4.2 Nordisk database over miljø- og fiskeriinstitutioner <i>Nordisk Ministerråd</i>	2000:192.000	50.000	3 år
4.3 Integration af miljøaspekter i EU's fiskeripolitik <i>Finlands Miljøcentral</i>	nyt projekt	300.000	1 år
4.4 'Nordsøkonferencen' <i>Midlerne er reserveret til evt. aktiviteter i forbindelse med den 5. Nordsøkonference</i>	nyt projekt	50.000	1 år
Havpattedyrs forvaltning og betydning i det marine økosystem			
5.1 Konfliktforskning omkring fiskeriinteraktioner <i>Finlands Miljøcentral</i>	Nyt projekt	260.000	1 år

Dispositionsmidler, sekretariatsfunktion etc.			
Sekretariatsfunktion		150.000	
Dispositionsmidler for Styringsgruppen <i>(forventes overført fra 2000, indgår <u>ikke</u> i budgetopstilling)</i>		(120.000)	
Disponeret i alt		2.460.000	
Rest udisponeret		40.000	